

Abstrakt

Dizertace se zaměřuje na mikroekonomickou analýzu veřejných politik v České republice. Dizertace se skládá ze tří částí. První dvě se zabývají analýzou daňových politik, třetí část zkoumá rozdílné dopady inflace.

První kapitola dizertace se zabývá analýzou daně z přidané hodnoty (DPH). Sazby DPH se nedávno měnily v České republice a v této kapitole simulují dopad těchto reforem. Tyto reformy jsou příkladem změn v nepřímém zdanění, které mění ceny zboží a služeb, na které můžou reagovat domácnosti přizpůsobením svých výdajů. Nejdříve odhaduji behaviorální reakci spotřebitelů na změny cen v České republice aplikací spotřebitelského poptávkového modelu kvadratického téměř dokonalého poptávkového systému (QUAIDS) na základě dat Českého statistického úřadu o vývoji spotřeby domácností a cen mezi roky 2001 a 2011. Dále odvozuji odhady vlastních i křížových cenových a příjmových elasticit pro jednotlivé domácnosti. Pak používám tyto elasticity pro odhad dopadu změn v sazbách DPH, které byly navrhнутy nebo implementovány mezi roky 2011 a 2013, na změnu v domácnostmi poptávaném množství a vládních příjmech. Jedno z hlavních zjištění se týká rozdílu v různých odhadech dopadů na vládní příjmy: zohlednění behaviorální reakce spotřebitelů oproti statické simulaci snižuje odhadované změny o více než jednu čtvrtinu.

Druhá kapitola se zaměřuje na analýzu spotřebních daní. Spotřební daně jsou důležitým zdrojem vládních příjmů a jejich sazby se v České republice mění relativně často. Reformy spotřebních daní mění ceny zboží a služeb, na což mohou reagovat domácnost změnou svých výdajů. Používám detailní data Českého statistického úřadu a diskutuji jejich omezení. Dále беру odhady elasticit z první kapitoly a vytvářím mikroekonomický simulační model, který mi umožňuje simulovat dopad změn spotřebních daní na množství poptávané domácnostmi.

Ukazují distribuční dopad současných spotřebních daní a simulují dopad hypotetického zvýšení o deset procent každé z nich. Dále simulují dopad určitých schválených nebo navržených změn ve spotřebních daních včetně neúspěšného návrhu z roku 2012 na zavedení spotřební daně na víno.

Třetí kapitola zkoumá rozdílné dopady inflace. Domácnosti se liší v tom, za co utrácení a existují i rozdíly mezi nárůsty cen různých zboží a služeb. Proto různé domácnosti zažívají různé nárůsty cen. Tyto rozdíly se jeví jako důležité v České republice mezi lety 1995 a 2010. Jenom zhruba 60% domácností bylo vystaveno zhruba průměrnému nárůstu cen. Čím vyšší inflace v daný rok byla, tím menší byl podíl domácností, který byl vystaven průměrnému nárůstu cen. Hlavní determinanty inflace byly výdaje za bydlení, energie, a, především pro nízkopříjmové domácnosti a důchodce, výdaje za jídlo a nealkoholické nápoje. Po většinu zkoumaných let nízkopříjmové domácnosti a důchodci čelily vyšším nárůstům cen než zbytek obyvatel.